

України в даному проекті є досить незначною, що пов'язано з наявністю суттєвих недоліків в інфраструктурі та досить високою вартістю перевезення даним маршрутом. Для активізації участі України в межах проекту необхідно забезпечити формування чітких інвестиційних пропозицій, які будуть вигідні для України та Китаю; розбудовувати портову інфраструктуру чорноморських портів; забезпечити удосконалення та розвиток системи швидкісних поїздів; технічно оновити та удосконалювати залізничний та дорожній комплекс.

Втрата транзитних потоків сьогодні є значною загрозою для економіки України. Через скорочення обсягів транзиту, бюджет країни недоотримує мільйони доларів. Вжиття запропонованих вище заходів дозволить зберегти статус України як транзитної держави та забезпечити відновлення втрачених в останні роки конкурентних позицій на міжнародному ринку транспортних послуг. Розвиток транзитного потенціалу країни, в свою чергу, сприятиме створенню нових робочих місць; підвищенню інвестиційної привабливості інфраструктури України, пришвидшенню інтеграції національної транспортної системи в міжнародну транспортну систему та реалізації стратегічних національних інтересів.

Список використаних джерел:

1. У 2020 році транзит газу до Європи українською ГТС склав 55,8 млрд куб. м, транспортування газу з Європи до України – 15,9 млрд куб. м. URL: <https://tsoua.com/news/transit-import-2020-rik/> (дата звернення 08.11.2021).

2. Газпром цьогоріч тричі зменшував транзит через Україну. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3333224-gazprom-cogoric-trici-zmensuvav-tranzit-cerez-ukrainu.html> (дата звернення 08.11.2021).

3. Відновлення транзитного потенціалу в контексті підвищення конкурентоспроможності України на міжнародному ринку транспортних послуг. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/vidnovlennya-tranzitnogo-potencialu-v-konteksti-pidvischennya> (дата звернення 08.11.2021).

4. Михайло Лев взяв участь у запуску першого вантажного потягу сполученням Європа-Китай у Києві. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mihajlo-lev-vzyav-uchast-u-zapusku-pershogo-vantazhnogo-potyagu-spoluchennyam-yevropa-kitaj-u-kiyevi> (дата звернення 08.11.2021).

А.Д. Пілько, к.е.н., доцент

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ОЦІНЮВАННЯ ПОРОГОВОГО РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Поняття «економічна безпека регіону» є відносно молодим і активно використовується в науковій літературі починаючи з 90-х років ХХ століття. Відразу слід зауважити, що питання економічної безпеки регіону досліджуються, як правило, науковцями країн Центральної і Східної Європи, а також пострадянського простору. Актуальність досліджень питань економічної та соціальної безпеки на рівні регіонів окремо взятої країни обумовлюється затяжним характером трансформаційних процесів, котрі мають місце в країнах пострадянського простору, а також країнах Центральної та Східної Європи. В світовій практиці поняття економічної безпеки розглядається в дещо іншій інтерпретації і відносно рідко асоціюється з регіональним рівнем. В країнах Західної Європи подібні задачі в тому розумінні, яке вкладають в нього науковці з країн колишнього соціалістичного табору практично не виникають. На відміну від трансформаційних суспільств, в США і Західній

Європі термін “економічна безпека” найчастіше використовується для опису взаємообумовленості показників економічного зростання, кон'юнктури на світових товарних і фінансових ринках, а також з соціальною, політичною, військовою та інформаційною безпекою. Очевидно, що такі задачі виникають на національному рівні, а не на рівні окремих регіонів всередині держави. Звичайно, зустрічаються серйозні дослідження, присвячені проблематиці, котра є максимально суміжною з економічною та соціальною безпекою регіону, наприклад дослідження асиметрії та диспропорцій соціо-еколого-економічного розвитку регіонів, самодостатності місцевих бюджетів, сталого розвитку, дослідження питань національної безпеки тощо. Узагальнюючи широкий спектр існуючих підходів до тлумачення поняття економічної безпеки на рівні регіону, дане поняття будемо розглядати через призму сукупності умов та факторів, котрі формують можливості для подальшого розвитку економіки, соціальної стабільності, а також наявності ресурсів, необхідних для забезпечення стійкості до внутрішніх і зовнішніх загроз.

Іншими словами, не втрачає актуальності трактування економічної безпеки регіону як елемента системи економічної безпеки держави, який характеризує спроможність і готовність економіки регіону в даний час і на віддалену перспективу самостійно забезпечувати економічну самодостатність, прийнятний рівень соціально-політичної стабільності, розширене відтворення і прогресивний розвиток народного господарства в цілому і найважливіших сфер життєдіяльності зокрема, а також здатність протидіяти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз життєважливим інтересам елементів регіональної системи [1].

Проведений аналіз існуючих підходів до визначення інтегральної оцінки рівня економічної безпеки регіону дозволив відмітити що переважна більшість авторів рекомендують розраховувати значення цього показника в адитивній або мультиплікативній формі, найчастіше - за допомогою методу зважених сум.

За інших однакових умов порогові значення індивідуальних та узагальнюючих показників економічної безпеки характеризують граничні величини показників ключових сфер життя суспільства або підсистем безпеки, недотримання яких потенційно призводить до формування і розвитку негативних процесів у сферах виробництва і споживання, фінансовій сфері, торгівлі, що в кінцевому підсумку призведе до зниження рівня життя населення та споживання, зниження інвестиційної привабливості та підвищення рівня соціального напруження. Наслідком недотримання порогових значень індикаторів економічної безпеки буде розвиток і підсилення нерегламентованих і слабоформалізованих процесів у територіальних системах регіону та в цілих регіонах і на національному рівні. В результаті подальшого розвитку таких процесів високоймовірним буде вихід економічної та соціальних систем регіону на точку біфуркації з перспективою подальшої втрати системозначимих функцій та елементів.

За результатами аналізу основних підходів до визначення порогових рівнів економічної безпеки регіону, в працях [1, 3] запропоновано можливий підхід до визначення порогового рівня економічної безпеки територіальних систем за допомогою зваженої евклідової відстані. Сама ідея застосування методу зваженої евклідової відстані для визначення порогових значень рівнів економічної безпеки дозволяє якісно по новому підійти до вирішення задачі оцінювання та класифікації регіонів або ж окремих територіальних систем в межах регіону за рівнем безпеки. Відмова від фіксованих порогових значень узагальнюючого та індивідуальних показників економічної безпеки і перехід до так званих плаваючих порогових

значень дозволяє враховувати динаміку зміни показників розвитку соціальних, економічних та екологічних процесів досліджуваного регіону або ж територіальних систем в межах одного регіону з урахуванням динаміки аналогічних параметрів в системах вищих рівнів ієрархії, тобто на регіональному, загальнодержавному та міжнародному рівнях.

Проведене оцінювання значень порогових рівнів економічної безпеки територіальних систем Івано-Франківської області за методикою, описаною в працях [1, 3] на основі інформації за період 1995-2019 років про значення 34 показників, які попередньо було розділено на 7 груп, кожна з яких характеризує ситуацію відповідно за такими напрямками як: зовнішньоекономічна діяльність; розвиток інвестиційної і будівельної сфери; розвиток інфраструктури; економічний розвиток, медицина, освіта і культура; рівень життя; рівень злочинності і зайнятості дозволило отримати конкурентоспроможні науковообґрунтовані результати. В результаті проведених розрахунків, було сформовано групи територій з прийнятним рівнем економічної безпеки, а також з нестабільно кризовим, кризовим загрозливим та кризовим катастрофічним рівнями економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Пілько А.Д. Моделювання процесів управління економічною безпекою регіону: дис. канд. екон. наук: 08.03.02 / Пілько Андрій Дмитрович. – Івано-Франківськ, 2004. – 203 с.
2. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень: монографія / А.Б. Качинський. – Київ : НІСД, 2013. – 104 с.
3. Пілько А.Д., Савчук Н.В. Визначення порогових рівнів економічної безпеки територіальних систем регіону на основі моделей дискримінантного аналізу та методу евклідової відстані. Проблеми економіки. №3.2016. с. 307-313.

*Л.М. Садовська, к.с-г.н., доцент
ННІ «Інститут державного управління» ХНУ ім. В.Н. Каразіна*

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Однією з основних вимог сучасності є здійснення господарської діяльності з дотриманням вимог екологічної безпеки та зменшення збільшення антропогенно-техногенного навантаження на природне середовище України.

На теперішній час спостерігається тенденція максимального використання природних ресурсів, без контролю за дотриманням екологічних вимог.

Причиною цього є, пріоритетність політики економічного зростання, без врахування екологічної складової суспільного розвитку.

Отже вдосконалення існуючих та пошук нових інноваційних механізмів державного регулювання екологічною безпекою дасть можливість звести до мінімуму показник екологічних загроз в процесі збільшення темпів економічного зростання.

Саме практичне використання досягнень науково-технічного прогресу є запорукою успішного інноваційного розвитку, що в свою чергу дає змогу зробити конкурентоспроможним аграрний сектор економіки.

Нажаль, активне використання нових технологій направлених на задовільнення суспільних проблем мають суттєвий негативний вплив на навколишнє середовище.